

Bruk av Benchmarks 2.0

Om Benchmarks

«Benchmarks for bevaring» er et selvevalueringsverktøy, som setter klare og realistiske mål for bevaring av samlinger slik at en organisasjon kan måle virksomheten sin mot allment aksepterte kvalitetskrav. Det engelske begrepet *benchmark* kan oversettes til *referansenivå*, et omforent prestasjonsnivå som en aktivitet kan måles mot. I «Benchmarks for bevaring» er de enkelte referansenivåene hentet fra publiserte standarder på feltet.

Benchmarks kan brukes til å:

- vise måloppnåelse
- indikere forbedringspotensial
- strukturere evalueringer og planlegging
- gi rammeverk for risikohåndtering

Benchmarks kan brukes på alle typer samlinger i museum, arkiv og bibliotek som omfatter:

- 2- og 3-dimensjonale objekter
- digitale og fysiske objekter
- studiesamlinger og gjenstander som er i drift (maskiner etc.)
- objekter i utstillinger eller i magasiner
- objekter som vises eller oppbevares i åpne miljøer

Den norske versjonen bygger på den engelske, og på standarder og retningslinjer som ikke alle er overførbare til norske forhold. Kulturrådet vil på sikt videreutvikle en versjon fullt ut tilpasset norske museer, basert på brukererfaring.

Benchmarks 2.0 ligger fritt tilgjengelig på Kulturrådets nettsider. Verktøyet finnes i to formater, som en excel-arbeidsbok og et PDF-dokument. Excelversjonen har enkel funksjonalitet som regner ut resultatet av vurderingene og presenterer status i form av søylediagrammer. Excel regneboka gjør det mulig å sammenstille og bearbeide resultatet av evalueringen, mens PDF-en krever at du transkriberer informasjonen i tilfelle du ønsker å gjøre noe mer med den. Du finner en bruksanvisning på første fane i excelregneboka.

På *Collections Link* finnes mer informasjon om Benchmarks, der finner du også en oversikt over hvilke standarder og retningslinjer «Benchmarks 2.0» bygger på.

Hva slags verktøy er Benchmarks?

«Benchmarks for bevaring» er en sjekkliste til bruk for å evaluere arbeidet med samlingsbevaring. Sjekklista består av en rekke påstander som utgjør sjekkpunktene, eller kravene til virksomheten. I sjekklista defineres tre prestasjonsnivåer innen samlingsbevaring. De tre nivåene er: grunnleggende, god og best.

Innenfor samlingsbevaringen defineres ti forskjellige virksomhetsfelter. De ti feltene er:

- Policy
- Bygninger
- Magasiner
- Renhold
- Håndtering og bruk
- Overvåkning av miljø
- Kontroll med miljø
- Konservering
- Kopier
- Kriseberedskap

Noen av virksomhetsfeltene er igjen stykket opp i delfelter. Hvert av virksomhetsfeltene vurderes gjennom å måle egen virksomhet mot påstandene i sjekkpunktene.

Bruk Ordlista til Benchmarks 2.0 når du gjør evalueringen. Du finner ordlista på Kulturrådets nettsider.

Husk at målet ikke nødvendigvis er å nå BEST nivå i alt. Ambisjonsnivået for samlingsbevaringen skal være definert i organisasjonens policy og plandokumenter, og ta hensyn til ressurser, prioriteringer og bruk av samlingene. Evalueringen må gjøres i forhold til de målsetningene som kommer til uttrykk her.

Evalueringsverktøyet og samlingsforvaltning

Evaluering av organisasjonens arbeid med samlingsbevaring basert på Benchmarks må knyttes til den øvrige samlingsforvaltningen og skal alltid gjøres i lys av organisasjonens formål, strategier og planer.

Før du setter i gang må du derfor tenke gjennom:

- hvordan evalueringen forholder seg til organisasjonens policy for bevaring av samlingene
- hvordan evalueringen skal bidra til målformuleringer og planlegging, slik at den hjelper organisasjonen til å nå sine mål

Et eksempel kan være dersom organisasjonens policy sier at noen deler av samlingen kan brukes mer enn andre, slik at disse er mer utsatt for risiko. Da kan du gjøre en målrettet evaluering for å undersøke:

- hvilket nivå bevaringsarbeidet med disse delene av samlingene ligger på i dag
- hvilke felter man bør bruke mer ressurser på for å minimere risikoen for disse delene av samlingen

Denne tilnærmingen tar hensyn til en samlingsforvaltningspraksis basert på risikovurderinger. Jevnlige evalueringer med bruk av Benchmarks gir et rammeverk for risikovurdering og en strukturert måte å minimere risikoen og forbedre samlingsbevaringen.

Gjennomføring av Benchmarks

Evalueringsprosessen foregår i tre trinn: forberede, vurdere og revidere/forbedre

1. Forberede

- forstå organisasjonens formål, strategier og planer og hvordan evalueringen passer med disse
- definer hva du skal evaluere – om det er en delsamling, hele samlingen, et oppbevaringsareal, et magasin o.s.v.
- vurder hvilket format du skal bruke, sjekklista finnes i både som PDF og Excel.
- Tilpass sjekklista og bestem deg for hvilke deler av den som er relevant for den samlingen du skal evaluere. Eksempelvis kan du ta ut alle sjekkpunkter som handler om bøker, dersom du ikke har bøker i samlingen. Ikke slett sjekkpunkter under virksomhetsfeltet Policy. De angår alle organisasjoner og danner fundament for god samlingsforvaltning

Du kan stryke ut irrelevante punkter i PDF-versjonen

På det første arket i excelboka ligger informasjon om hvordan du stryker irrelevante sjekkpunkter

- Bestem hvem som skal gjøre vurderingene og forsikre deg om at de forstår rammen for evalueringen og at de har tilgang til alle relevante dokumenter. Husk at det er nødvendig å involvere en rekke funksjoner og nivåer i organisasjonen i evalueringen, som for eksempel konservering, økonomi, personal etc.
- Planlegg når og hvordan evalueringen skal gjøres, med tanke på medarbeidere, adgang til magasiner og utstillingsarealer etc.

2. Vurdere

Gå gjennom alle virksomhetsfeltene og vurder om organisasjonen møter kravene på de forskjellige nivåene

Organisasjonens policyarbeid ligger på et strategisk nivå. Selv om evalueringen omfatter flere avdelinger eller steder, er det gjerne samme policy som gjelder for alle. I så tilfelle trenger du ikke fylle ut sjekkpunktene på dette feltet flere ganger. Det er lurt å gjøre seg ferdig med policyfeltet før du begynner med de andre virksomhetsfeltene. Så langt mulig er det forsøkt unngått å ha policyrelaterte sjekkpunkter i andre virksomhetsfelter.

For hvert av sjekkpunktene skal du indikere hvorvidt kravene til organisasjonens virksomhet er:

- oppfylt
- delvis oppfylt
- ikke oppfylt

I løpet av prosessen, enten mens du gjør vurderingen eller i det videre planleggingsarbeidet, kan det være at du ønsker å legge inn en kommentar. Hvert av sjekkpunktene har et tilknyttet kommentarfelt og det der satt av plass for kommentarer til hver enkelt benchmark. For eksempel under:

3.23 Det er en plantegning over magasinet nær inngangen. Skilting på reoler og ganger er tydelige og presise. Bruksanvisninger for lagerutstyr som f.eks. mobile reoler er tydelig slått opp.

...kan det hende du har bestemt at dette kravet er **delvis oppfylt** og ønsker å legge til «Nye retningslinjer for bruk av utstyr i magasiner skal godkjennes [Dato] som en del av HMS-rutinene.»

Tidsbruk i forbindelse med en vurdering varierer med størrelse på samlinger etc. Men erfaring tilsier at en første vurdering av ett sted tar mellom en halv og to dager.

3. Revidere og forbedre

Så snart du har gjort ferdig evalueringen har du et klart bilde av status og hvilket nivå du ligger på i samlingsbevaringen. Bruker du Excelarket vil det regne ut for deg hvor du står i forhold til nivåene Grunnleggende, God og Best, innenfor de ti forskjellige virksomhetsfeltene.

Det du nå må gjøre er:

- Se på alle kravene organisasjonen ikke oppfyller og avgjøre, på bakgrunn av organisasjonens strategier og risiko forbundet med bruk av samlingene, hvilke punkter du vil forbedre. Tenk nøye gjennom konsekvensene av valgene du gjør. Du må opp på Grunnleggende nivå, men samtidig balansere ambisjonene mot organisasjonens strategier og planer.
- Ved å sammenligne resultatet av vurderingen med prioriteringene som er nedfelt i strategi- og plandokumenter, skal du kunne planlegge hvilke benchmarks som må oppfylles i lys av organisasjonens mål og ressurser.

Lenker:

http://www.collectionstrust.org.uk/media/documents/c1/a300/f6/Carrying_out_a_Benchmarks_AssessmentFINAL.pdf

Ordliste

Dette verk er lisensiert under en [Creative Commons Navngivelse-IkkeKommersiell-DeIPåSammeVilkår 3.0 Norge lisens](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/norway/).